

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЧЕРВОНИЙ ВИКЛИК»: НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА

РАДЯНСЬКОГО РЕЖИМУ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Освітня програма: «Середня освіта (Історія)»

Предметна спеціальність: **014.03 Середня освіта (Історія)**

Спеціальність: **014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)**

Галузь знань: **01 Освіта/Педагогіка**

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 2

Від 1 вересня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Червоний виклик»: національна політика радянського режиму на українських землях
Викладач (-і)	К.і.н., старший викладач Паска Богдан Валерійович
Контактний телефон викладача	0967192008 0500807580 (Viber)
Е-mail викладача	bohdan.paska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	<u>3</u> кредити ЄКТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00–17.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Курс розроблено таким чином, аби надати учасникам навчального процесу – майбутнім бакалаврам за спеціальністю «Середня освіта (Історія)» – необхідні знання для формування у них системного погляду на основні етапи та тенденції розвитку радянської національної політики в українському питанні протягом складних подій ХХ ст., закономірності боротьби за українську незалежність у вказаний період. На цій основі сформувати у майбутніх бакалаврів спеціальності основи громадянської компетентності, відчуття причетності до героїчної історії українського народу, розвинути у них патріотичні, державницькі та морально-етичні переконання. Крім того, курс спрямований на отримання студентами теоретичних знань та практичних умінь наукового дослідження історії України ХХ ст., які дадуть їм змогу адекватно і ефективно використовувати одержані навички у майбутній професійній діяльності. Навчальна дисципліна ««Червоний виклик»: національна політика радянського режиму на українських землях» є дисципліною вільного вибору студента зі спеціальності «Середня освіта (Історія)», яка викладається в 5-му семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Вона покликана забезпечити ґрунтовні знання з історії України часів радянської окупації у ХХ ст. Особлива увага при вивченні курсу приділяється формуванню аналітичних навичок, вмінню доцільно використовувати отримані знання для вирішення теоретичних та прикладних проблем.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	

Мета нормативної навчальної дисципліни ««Червоний виклик»: Національна політика радянського режиму на українських землях» – формування у майбутніх бакалаврів за спеціальністю «Середня освіта (Історія)» системного погляду на основні етапи та тенденції розвитку радянської національної політики в українському питанні протягом складних подій ХХ ст., закономірності боротьби за українську незалежність у вказаний період. На цій основі сформувати у майбутніх бакалаврів спеціальності основи громадянської компетентності, відчуття причетності до героїчної історії українського народу, розвинути у них патріотичні, державницькі та морально-етичні переконання. Крім того, курс спрямований на отримання студентами теоретичних знань та практичних умінь, які дадуть їм змогу адекватно і ефективно використовувати одержані навички у майбутній професійній діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 / заочна 4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 / 6
самостійна робота	60 / 80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
5	014 Середня освіта (Історія)	III	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Радянський режим і українське питання: основні підходи, концепції та етапи.	4		6
Тема 2. Політика радянської окупаційної влади в часи Української революції (1918–1922 рр.).		2	6
Тема 3. Українізація (1920-ті – початок 1930-х рр.)	2	2	6
Тема 4. Період Голодомору і масових репресій 1930-х рр.		2	6
Тема 5. Метаморфози національної політики радянської влади в період Другої світової війни.	2	2	6
Тема 6. Пізній сталінізм і «ждановщина».		2	6
Тема 7. Українське питання в часи «відлиги» і десталінізації.		2	6
Тема 8. Національна політика Петра Шелеста (1963–1972 рр.).	2	2	6
Тема 9. Посилення русифікаційного тиску в часи Володимира Щербицького (1972–1989 рр.)	2	2	6
Тема 10. Національне питання в УРСР в останні роки «перебудови» (1989–1991 рр.).		2	6
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Шкала оцінювання				
	Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
	90-100	відмінно	5	A	зараховано
	80-89	добре	4	B	
	70-79			C	
	60-69	задовільно	3	D	
	50-59			E	
	26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)			
1-25	незадовільно				
<p>Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи студентів: 40 балів – усні відповіді на семінарських заняттях. Підсумковий бал за семінарські заняття визначається на основі вирахування середнього арифметичного зі всіх усних оцінок;</p>					

	<p>25 балів – письмові (тестові) контрольні роботи. Передбачено 2 контрольні роботи – по темах лекційних і семінарських занять.</p> <p>25 балів – самостійна робота студентів (робота із першоджерелами).</p> <p>15 балів – відвідування аудиторних занять.</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Підсумкова тестова контрольна робота по лекційному матеріалі проводиться після останньої лекції, складається із 10 запитань; правильна відповідь на кожне запитання оцінюється в 1 б. Максимальний бал – 10 б.</p> <p>Письмова контрольна робота по семінарських заняттях проводиться на останньому семінарі. Передбачено 2 розгорнуті запитання, час виконання – 30 хвилин. Максимальний бал – 10 б. (по 5 балів на кожне запитання. Структура оцінювання відповіді на розгорнуте запитання:</p> <p>1 б. – відповідь складається із 1–2 речень, містить узагальнюючу інформацію або одиничні конкретні факти.</p> <p>2 б. – відповідь не структурована, вступ і висновок відсутні; студент демонструє знання окремих фактів або допускає значні помилки; не володіє ключовими поняттями навчального предмету; узагальнення відсутні.</p> <p>3 б. – відповідь структурована в рамках основної частини, не містить яскраво вираженого вступу чи висновку; студент розкриває суть питання із значними пробілами та розривами; демонструє знання найбільш важливих термінів, понять, допускає значні помилки; на задовільному рівні володіє матеріалом; у відповіді практично відсутні узагальнення або вони дуже фрагментарні.</p> <p>4 б. – відповідь структурована, містить або вступ або висновок; студент розкриває суть питання із певними пробілами та розривами; демонструє знання значної кількості термінів і понять, проте допускає окремі помилки; володіє матеріалом із запропонованих проблем навчального предмету; робить фрагментарні узагальнення, усвідомлює роль і значення конкретних подій.</p> <p>5 б. – відповідь детально структурована, містить вступ, основну частину та висновок; студент повноцінно розкриває відповідний матеріал в рамках конкретного питання; демонструє знання значної кількості конкретних термінів, понять, особливостей навчального предмету; водночас робить узагальнення та висновки з питання, розуміє ширший контекст предмету, демонструє володіння</p>

	<p>науковою літературою з теми.</p> <p>Вимоги до презентації по самостійній роботі: мінімальний обсяг – 20 слайдів; візуалізований характер, гармонійне поєднання зображень та тексту, наявність самостійно підготовлених схем і таблиць; всі елементи презентації мають бути підготовлені студентом самостійно, із дотриманням вимог академічної доброчесності. Окремий слайд (або декілька слайдів) має бути присвячений списку джерел та літератури із проблематики.</p>
Семінарські заняття	<p>Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми.</p> <p>Виступи на семінарських заняттях оцінюються за 5-бальною шкалою. Активна усестороння участь на занятті може оцінюватися у 0,25 або 0,5 б., які додаються до підсумкової оцінки наприкінці семестру. Максимальна кількість балів, яка може бути добавлена в такий спосіб – 4 б.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх пропущених занять і негативних оцінок; виконання усіх передбачених форм роботи. Для отримання підсумкової оцінки протягом семестру студент зобов'язаний отримати як мінімум 50 б.</p>
Підсумковий контроль	<p>Здійснюється у формі підсумкової контрольної роботи.</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Політика курсу полягає у послідовності набуття знань, умінь і навичок у ході лекцій, семінарських занять і самостійної роботи. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим. Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарського заняття, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – четвер, 15.00 год. – 17.00 год. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати

необхідний вид роботи.

8. Рекомендована література

Агєєва В. За лаштунками імперії. Есеї про українсько-російські культурні відносини. К.: Віхола, 2023. 360 с.

Бажан О.Г., Данилюк Ю.З. Опозиція в Україні (друга половина 50-х – 80-ті рр. XX ст.) / НАН України. Інститут історії України. – К.: Рідний край, 2000. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Bazhan_Oleh/Opozytsiia_v_Ukraini/.

Бажан О.Г. Петро Шелест. “Вірю в розквіт моєї рідної України...”. Київ: Парлам. вид-во, 2021. 352 с.

Бажан О.Г., Данилюк Ю.З. Український національний рух: основні тенденції і етапи розвитку (кінець 1950-х — 1980-ті рр.). К., 2000.

Брюбейкер Р. Переобрамлений націоналізм. Статус нації та національне питання у новій Європі. URL:

https://chtyvo.org.ua/authors/Briubeiker_Rodzherz/Pereobramlenyi_natsionalizm_Status_natsii_ta_natsionalne_pytannia_u_novii_Yevropi/.

Дзюба І. Інтернаціоналізм чи русифікація? URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Dziuba_Ivan/Internatsionalizm_chy_rusyfikatsiia_vyd_2005/.

Єскельчик С. Імперія пам'яті. Російсько-українські стосунки в радянській історичній уяві. Київ: Критика, 2008. 304 с.

Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960–1980-х років. К.: Кліо, 2019. 248 с.

Кульчицький С. Червоний виклик. Історія комунізму в Україні від його народження до загибелі. Книга 1. URL:

https://chtyvo.org.ua/authors/Stanislaw_Kulchytskyi/Chervonyi_vyklyk_Istoriia_komunizmu_v_Ukraini_vid_ohoh_narodzhennia_do_zahybeli_Knyha_1/.

Кульчицький С. Червоний виклик. Історія комунізму в Україні від його народження до загибелі. Книга 2. URL:

https://chtyvo.org.ua/authors/Stanislaw_Kulchytskyi/Chervonyi_vyklyk_Istoriia_komunizmu_v_Ukraini_vid_ohoh_narodzhennia_do_zahybeli_Knyha_2/.

Кульчицький С. Червоний виклик. Історія комунізму в Україні від його народження до загибелі. Книга 3. URL:

https://chtyvo.org.ua/authors/Stanislaw_Kulchytskyi/Chervonyi_vyklyk_Istoriia_komunizmu_v_Ukraini_vid_ohoh_narodzhennia_do_zahybeli_Knyha_3/.

Мартин Т. Імперія національного вирівнювання. Нації та націоналізм у Радянському Союзі (1923–1939 роки). Київ: Критика, 2013. 640 с.

Мокрик Р. Бунт проти імперії: українські шістдесятники. К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2023. 416 с.

Русначенко А. Національно-визвольний рух в Україні середина 1950-х – початок 1990-х років. К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 1998. 720 с.

Шаповал Ю., Якубець О. Володимир Щербицький. Політик за обставин часу. Київ: Саміт-Книга, 2019. 346 с.

Викладач (Паска Богдан Валерійович,
старший викладач кафедри історії України
і методики викладання історії)